

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду, која је донета на седници од 19. марта 2018. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата **Жељка Бркића** под насловом: „**Улога Сектора унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова у предистражном поступку**“. Након што смо прегледали достављени рукопис докторске дисертације и извршили оцену исте, достављамо Наставно-научном већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

о завршеној докторској дисертацији

I Основни подаци о кандидату и дисертацији

а) Основни подаци о кандидату

Кандидат Жељко Бркић је рођен 4. априла 1981. године у Љубовији. Средњу школу унутрашњих послова у Сремској Каменици завршио је 1999. године. Исте године је уписао Полицијску академију у Београду на којој је дипломирао 11. марта 2004. године, са просечном оценом 8,10. Постдипломске мастер студије уписао је на Правном факултету Универзитета у Београду школске 2007/2008 године, које је 29. јуна 2009. године окончао са просечном оценом 8,50 одбранивши мастер тезу из предмета Кривично процесно право под насловом „Ванпроцесна заштита сведока“. Докторске студије кривично-правног модула уписао је школске 2010/2011 године, такође на Правном факултету Универзитета у Београду. Успешно је одбранио семинарски рад из предмета Криминалистика на тему „Специфичности саобраћајних незгода у којима су учествовали мотоциклисти саобраћајне полиције“.

Запослен је у Министарству унутрашњих послова Републике Србије од 1. јула 1999. године. По завршетку Средње школе унутрашњих послова, обављао је дужности „полицајца приправника“, а након дипломирања на Полицијској академији обављао је дужности „помоћника командира“ у Полицијској станици Лозница, „командира полицијске станице“ у Полицијској станици Крупањ, затим, „официра за јавни ред и мир, обезбеђење и дежурство“ у Одељењу полиције Полицијске управе у Шапцу, као и више извршилачких и руководних дужности у Управи за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку, Кабинету министра унутрашњих послова и Служби за безбедност и заштиту података. Тренутно обавља послове начелника Одељења за стручно образовање и обуку.

Учествовао је у више стручних скупова на тему борбе против корупције, организованог криминала и тероризма. Обављао је дужност секретара Радне групе Владе Републике Србије за израду Националне стратегије и акционог плана за превенцију и борбу против тероризма. Био је члан Сталне мешовите радне групе за борбу против тероризма при Канцеларији Савета за националну безбедност и заштиту тајних података. Поред тога, учествовао је у активностима Радне групе за израду Националне стратегије и акционог плана за борбу против корупције.

Кандидат Жељко Бркић је написао следеће радове:

а) рад монографског карактера

Ванпроцесна заштита сведока (необјављени мастер рад), Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2009, 50 стр.

б) чланци

1) „Специјалистичка обука криминалистичке полиције у Србији са освртом на системе неких других земаља“, *Страни правни живот* бр. 3/16 (ISSN 0039 2138, UDK 351.7469, стр. 191-203;

- 2) „Угрожавање безбедности јавног саобраћаја од стране мотоциклиста саобраћајне полиције“, *Безбедност* бр. 2/17 (YU ISSN 0409-2953, UDK: 351.81:377.44(491.11) 629.371.13), стр. 97-113.

б) Основни подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација кандидата Жељка Бркића носи наслов „Улога Сектора унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова у предистражном поступку“, има 418 страница А4 формата (фонт *Times New Roman* 12, проред основног текста 1.5, маргине 30 mm) и у потпуности је у складу са захтевима Универзитета у Београду у погледу форме и садржаја докторске дисертације. Дисертација садржи насловну страну на српском и енглеском језику, страну са информацијама о менторима и члану комисије, страну са изразима захвалности, страну са подацима о докторској дисертацији на српском и енглеском језику, укључујући резиме на српском и енглеском језику и кључне речи, осам страница садржаја, попис литературе на 46 страница и биографију аутора. Истраживачку грађу за докторску дисертацију чине уџбеници, различити монографски научни радови, зборници радова, научни чланци и студије, архивски извори, као и законски текстови.

Садржај дисертације обухвата: Уводна разматрања (стр. 1 – 5), Први део (стр. 6 – 188) сачињен од четири одељка, Други део (стр. 189 – 364) који чини пет одељака и Закључна разматрања са предлозима *de lege ferenda* (стр. 365 – 371), са укупно 1.274 фусноте у тексту. Списак цитиране литературе обухвата 452 коришћене библиографске јединице.

II Предмет и циљ дисертације

Предмет истраживања које је спроведено у оквиру докторске дисертације „Улога Сектора унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова у предистражном поступку“ јесте проучавање улоге Сектора унутрашње контроле (Сектор), пре свега кроз заступљеност контроле примене овлашћења полиције у предистражном поступку у укупном деловању Сектора, а затим и кроз њене ефекте у погледу предузетих мера због

утврђених пропуста у њиховој примени. Одредбе важећег Законика о кривичном поступку (ЗКП) дефинишу улогу и овлашћења полиције, а уз то детаљно разрађују услове и начин примене општих и посебних доказних радњи. Устав гарантује заштиту основних људских права и слобода и изричито јемчи да оне могу бити ускраћене само на основу закона. Посматрањем правне природе и карактера овлашћења полиције, као и доказних радњи које се предузимају у предистражном поступку, може се извести закључак да се управо њима (нарочито посебним доказним радњама) директно задире у основна људска права и слободе. С друге стране, све доказне радње *de facto* примењује полиција што само по себи наглашава потребу да се полиција подвргне врло строгим, правно и институционално уобличеним механизмима контроле. При тиме је од посебног значаја механизам унутрашње контроле. Полицијска овлашћења су извор полицијске моћи, а јачањем контролних механизма ствара се својеврсна противтежа, стаје на пут злоупотреби овлашћења и истовремено гарантује поштовање закона. Због тога је са аспекта правне државе веома важно да полиција у предистражном поступку своја овлашћења примењује у потпуном складу са одредбама ЗКП. Поред тога, доследном применом контролних механизма према полицији, не само од стране јавног тужиоца и судије за претходни поступак, него и унутрашњом контролом, може се значајно унапредити поверење грађана у полицију.

Сектор представља својеврсни коректив у примени овлашћења полиције, а нарочито оних која се примењују у предистражном поступку, с обзиром да је Сектор директно подређен министру унутрашних послова, као представнику цивилне контроле полиције. Сектор у предистражном поступку остварује своју двојаку улогу. С једне стране, он је носилац контролних механизма унутрашње контроле полицијског поступања унутар Министарства унутрашњих послова, а истовремено је, на другој страни, субјекат предистражног поступка с обзиром да примењује сва овлашћења полиције када из своје надлежности предузима мере и радње на откривању и расветљавању кривичних дела извршених од стране полицијских службеника. Улога Сектора може се схватити и у контексту помоћи јавном тужиоцу у остваривању руководеће улоге у предистражном поступку, како би се спречиле грешке у примени овлашћења полиције у овој фази неформалног поступања. Наиме, пропусти и кршење прописа до којих долази током предузимања општих или посебних доказних радњи могу имати за последицу

незаконитост доказног материјала због чега ће окривљенима бити изрицане ослобађајуће пресуде услед недостатка доказа, праћене исплатом милионских одштета.

Циљ истраживања јесте да применом методолошких поступака пружи научну аргументацију о улози Сектора у предистражном поступку. Свакако да су формирање Сектора, као и његове активности допринели јачању не само контролних механизма, него су довели и до промене свести унутар полиције и прихватања чињенице да постоје „контролори над контролорима“. Колико су овлашћења Сектора делотворна и колико доприносе унапређењу законите и правилне примене овлашћења полиције у предистражном поступку, истражено је у дисертацији. Анализа је обухватила аспект овлашћења полиције код којих најчешће долази до пропуста. Поред тога, размотрене су мере које Сектор примењује како би на општем плану био постигнут законом утврђен ниво законитости и правилности примене овлашћења полиције у предистражном поступку.

Природа предмета и постављени циљ истраживања утицали су на методолошки приступ. У истраживању је коришћено више стратегија, тј. лонгитудинално – ретроспективна, глобалистичка, упоредна, историјска, као и стратегија узорковања. Наведене истраживачке стратегије операционализоване су применом статистичког метода, метода средњег обима и метода документационе анализе. На крају, али не мање важно, у истраживању су коришћени нормативно-правни, хипотетичко-дедуктивни, историјско-правни и упоредноправни метод.

III Основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

Кандидат је предмет истраживања одредио у теоријском и операционалном смислу. *Теоријска* дефиниција улоге Сектора унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова у предистражном поступку обухвата *сва поступања Сектора са циљем контроле полиције у примени овлашћења полиције у предистражном поступку*. Након тога је наведена дефиниција *операционализацијом* разложена на следеће елементе:

1) **поступање Сектора** – анализа одредаба Закона о полицији омогућава да се у поступању Сектора разликује а) вршење превентивних контрола, б) решавање притужби, и в) поступање по сопственој иницијативи.

2) **полицијска овлашћења у предистражном поступку** – чине:

1.1. *криминалистичко – тактичке радње*

1.2. *доказне радње (опште и посебне)*

1.3. *друге мере и радње за које је полиција овлашћена да их предузме у предистражном поступку*

1.4. *предузимање мера и радњи у оквиру пружања међународне кривичноправне помоћи*

1.5. *предузимање мера и радњи у вези са заштитом учесника у кривичном поступку*

Полазна основа за дефинисање хипотетичког оквира истраживања било је одређивање опште хипотезе из које је изведена *посебна хипотеза и појединачне хипотезе*.

Општа хипотеза јесте да *контрола примене овлашћења полиције у предистражном поступку заузима значајно место у поступању Сектора, а ефекти контроле доприносе законитој примени овлашћења и очувању интегритета полицијске професије*.

Прва посебна хипотеза је гласила да су *превентивне контроле које предузима Сектор у организационим јединицама Дирекције полиције инструктивно-репресивног карактера, које за предмет имају законитост примене овлашћења полиције у предистражном поступку и однос полиције према другим органима предистражног поступка, са циљем предузимања мера за отклањање утврђених пропуста*.

У предистражном поступку поређење постигнутих и очекиваних резултата своди се на оцену законитости у поступању, односно оцену поштовања правних норми које овај поступак дефинишу. Суштина превентивних контрола јесте њихов инструктивни карактер. Оне се не спроводе у вези с истраживањем неког конкретног догађаја, већ се њима жели остварити увид у организацију и функционисање обављања послова сузбијања криминалитета у некој организационој јединици, и дати инструкције за унапређење поступања. Уколико се утврде одређена одступања, може доћи до интервенције

корективног карактера која је усмерена на отклањање недостатака. Међутим, некада исход контроле не може бити корективан већ само репресиван, када се одређени пропусти не могу исправити и тада се морају применити санкције према одговорнима.

У оквиру хипотезе о предузимању превентивних контрола од стране Сектора, као једном од облика поступања, постављено је неколико појединачних хипотеза.

- а) Превентивне контроле спроводе се у подручним полицијским управама и управама у седишту Дирекције полиције.
- б) Предмет превентивних контрола је законитост примене овлашћења полиције у предистражном поступку.
- в) Предмет превентивних контрола је однос полиције према другим органима предистражног поступка.
- г) Због утврђених пропуста, против полицијских службеника предузимане су мере утврђивања дисциплинске и кривичне одговорности.
- д) Дирекцији полиције предлагане су мере на отклањању пропуста утврђених превентивним контролама.

Друга посебна хипотеза гласи да Сектор решавањем притужби грађана и самоиницијативним поступањем спречава незакониту примену овлашћења полиције у предистражном поступку и на тај начин штити гарантована права и слободе човека и грађанина.

Притужбе грађана представљају врло значајно средство уз помоћ којег полиција добија повратну информацију о законитости, ефикасности и ефективности свог рада. Притужбе се могу схватити и као сигнал који указује на повреду људских права и слобода, појаву корупције у полицији и постојање других незаконитости у поступању полицијских службеника. Право на подношење притужбе је показатељ демократичности полицијске организације и њене спремности да реагује на случајеве незаконитих поступака полицијских службеника. Решавањем притужби полиција показује грађанима да може да погрешити, али да је спремна да призна своје грешке и да санкционише одговорне. Самоиницијативно поступање Сектора представља значајан извор сазнања о злоупотребама полицијских службеника извршених у вези с применом овлашћења полиције у предистражном поступку. Самоиницијативним поступањем Сектор преузима

улогу субјекта предистражног поступка јер примењује овлашћења полиције с циљем откривања, разјашњавања и доказивања кривичних дела извршених од стране полицијских службеника.

У оквиру хипотезе о поступању Сектора на решавању поднетих притужби и самоиницијативном поступању у вези с применом овлашћења полиције у предистражном поступку, постављено је неколико појединачних хипотеза.

- а) Основане притужбе које су изјављене у вези с применом овлашћења полиције у предистражном поступку, бројније су у односу на основане притужбе које су изјављене у вези с применом других овлашћења полиције.
- б) Основане притужбе се у највећем броју случајева окончавају предузимањем мера на утврђивању дисциплинске одговорности.
- в) Највећи број кривичних пријава поднет је на основу самоиницијативног поступања Сектора.
- г) Највећи број откривених кривичних дела је у вези с применом овлашћења полиције у предистражном поступку.
- д) Злоупотреба службеног положаја је најзаступљеније кривично дело извршено у вези с применом овлашћења полиције у предистражном поступку.

Трећа посебна хипотеза се односи на нормативно-правни оквир Сектора и она указује да *је нормативно – правни оквир Сектора примерен његовим надлежностима у контроли примене овлашћења полиције у предистражном поступку.*

Да би Сектор унутрашње контроле могао да испуни своје надлежности у пуном капацитету неопходан му је квалитетан нормативно – правни оквир и одговарајуће унутрашње уређење и систематизација радних места. Основне елементе сваке организације чине њени кадровски и материјално – технички потенцијали. Њима се мора придодати и одговарајући нормативно – правни оквир који Сектору унутрашње контроле даје основ за поступање.

У оквиру хипотезе о примерености нормативно-правног оквира Сектора, који одређује његово поступање, у контроли примене овлашћења полиције у предистражном поступку, постављене су две појединачне хипотезе.

- а) Законски и подзаконски акти који уређују поступање Сектора одговарају његовим надлежностима у контроли примене овлашћења полиције у предистражном поступку.
- б) Унутрашње уређење и систематизација радних места у Сектора доприносе његовом адекватном поступању у контроли примене овлашћења полиције у предистражном поступку.

IV Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација под насловом „Улога Сектора унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова у предистражном поступку“, поред уводних разматрања, закључка са предлозима *de lege ferenda*, и списка литературе, састоји се из два дела. У првом делу су анализирана општа разматрања о полицији и предистражном поступку. Овај део садржи четири одељка. Други део садржи питања која се односе на полицијски интегритет и контролу полицијског поступања. Овај део садржи пет одељака.

У уводним разматрањима дате су основне напомене о предмету и циљу истраживања. У оквиру Првог дела насловљеног као „Општа разматрања о полицији и предистражном поступку“ садржана су четири одељка. Одељак први носи наслов „Појам, карактеристике и функције полиције“ и састоји се од четири главе. Глава I бави се појмом полиције при чему се разматра порекло појма и његово теоријско одређивање. Глава II посвећена је карактеристикама полиције као органа државне управе и у оквиру ње су обрађена питања која се односе на полицијске послове, полицијска овлашћења, организацију Дирекције полиције и полицијске службенике. У Глави III анализа је усмерена на полицијске функције, а то је подразумевало осврт на питања о појму полицијске функције, а нарочито о кривичној функцији коју чине превенција и репресија криминалитета. Такође, анализиране су и остале доминантне полицијске функције, управна, прекршајна и нормативна као и специфичности остваривања полицијских функција.

Одељак други носи наслов „Предистражни поступак“ и састоји се од три главе. Глава I посвећена је проучавању појма и одлика предистражног поступка. У оквиру Главе II обрађени су органи предистражног поступка кроз анализу њиховог положаја и

надлежности. На другој страни, Глава III је посвећена односу полиције са другим органима предистражног поступка, а то значи пре свега однос са јавним тужиоцем и судијом за претходни поступак.

Одељак трећи носи наслов „Овлашћења и дужности полиције у предистражном поступку“ и састоји се од четири главе. Глава I односи се на криминалистичко – тактичке радње полиције и анализу њиховог појма и теоријско разврставање. Глава II посвећена је улози полиције у предузимању доказних радњи. У оквиру ове главе посебно су разматрана питања која се односе на доказивање, с посебним нагласком на опште и посебне доказне радње и услове за њихову примену. Глава III односи се на лишење слободе и ограничење слободе кретања, при чему су анализирана питања која се односе на полицијско хапшење, хапшење при извршењу кривичног дела, задржавања осумњиченог, као и задржавања на месту извршења кривичног дела. Глава IV тиче се улоге полиције у заштити учесника у кривичном поступку. У оквиру ње су анализирана питања која се односе на појам и врсте заштите при чему су посебно обрађене мере процесне и мере ванпроцесне заштите.

Одељак четврти носи наслов „Међународна полицијска сарадња и улога полиције у пружању међународне кривичноправне помоћи“ и састоји се од две главе. Глава I посвећена је међународној полицијској сарадњи, а то је подразумевало анализу нормативних обележја међународне полицијске сарадње, њених институционалних облика ИНТЕРПОЛ и ЕВРОПОЛ, као и начина њеног остваривања. У оквиру Главе II је размотрена улоге полиције у пружању међународне кривичноправне помоћи. Том приликом су анализирана њена нормативна обележја, затим, изручење окривљеног или осуђеног, спровођење преко територије Републике Србије ради изручења „трећој држави“, као и остали облици пружања међународне кривичноправне помоћи.

Други део посвећен је полицијском интегритету и контроли полицијског поступања. Овај део састоји се од пет одељака. Одељак први носи наслов „Полицијски интегритет, пријем у радни однос и професионална оспособљеност полицијских службеника“ и састоји се од четири главе. Глава I посвећена је полицијском интегритету посматраног у контексту његовог односа са професијом. Такође, анализирана су питања која се тичу полицијске етике. Глава II везана је за доминантне облике повреде полицијског интегритета при чему су посебно обрађена питања која се тичу недисциплинованог понашања полицијских службеника, њиховог коруптивног понашања

и полицијске тортуре. Глава III посвећена је пријему у радни однос полицијских службеника. У оквиру ове главе разматрају се питања услова за пријем у радни однос, регрутације и селекције кандидата. Глава IV тиче се професионалне оспособљености полицијских службеника. Представљене су основне карактеристике полицијског школства у периоду од 1900. године до данас, као и основне карактеристике полицијске обуке посматране у контексту актуелних организационих и нормативно – правних решења.

Одељак други носи наслов „Међународни стандарди и упоредни преглед унутрашње контроле полиције“ и садржи две главе. Глава I се односи на међународне стандарде о унутрашњој контроли полиције и у оквиру ње је анализирана нормативна основа за деловање унутрашње контроле полиције. У разматрање су узети релевантни међународноправи стандарди које постављају Кодекс Уједињених нација за понашање службених лица одговорних за спровођење закона, затим, Декларација о полицији Савета Европе са Резолуцијом 690, као и Сеулска декларација ИНТЕРПОЛ-а. Глава II тиче се упоредног прегледа организационих и других обележја унутрашње контроле полиције у државама континенталног права (Савезна Република Немачка, Република Француска и Република Хрватска) и државама англоамеричког права (Енглеска, Сједињене Америчке Државе и Канада).

Одељак трећи носи наслов „Општа разматрања о контроли полиције у Србији“ и састоји се из две главе. Глава I односи се на појам, настанак и развој контроле полиције. У оквиру ње су обрађена питања о појму контроле полиције, а дат је и историјски приказ настанка и развоја контроле полиције, почев од 1804. године до данас. Глава II посвећена је врстама контроле полиције при чему су посебно обрађена питања која се односе на спољашњу и унутрашњу контролу. Спољашња контрола посматрана је са аспекта парламентарне контроле, контроле коју спроводе органи аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, затим, правосудни органи, независни државни органи надлежни за послове надзора, као и грађани и јавност. Унутрашња контрола представљена је кроз механизме хијерархијске контроле и активности Сектор унутрашње контроле.

Одељак четврти носи наслов „Сектор унутрашње контроле у Републици Србији“ и садржи пет глава. Глава I посвећена је организационим и кадровским обележјима Сектора унутрашње контроле, анализираних пре свега кроз организацију Сектора и карактеристика његових запослених. У вези са запосленима обрађена су питања која се

односе на критеријуме за пријем у Сектор, професионалне карактеристике запослених, као и њихове дужности и обавезе. Глава II је посвећена поступању Сектора унутрашње контроле. У оквиру ове главе нарочито су обрађена питања облика и начина вршења унутрашње контроле, као и обавеза и овлашћења у њиховом вршењу. Превентивне активности Сектора представљене су кроз превентивно контролни надзор, вршење теста интегритета, анализу ризика од корупције и контролу промене имовног стања запослених. У Глава III је размотрена контрола рада решавањем притужби, посматрана пре свега кроз право на подношење притужбе, притужбени поступак, комисију за решавање притужби, надзор над решавањем притужби, евидентирање и извештавање, као и решавање притужби у скраћеном поступку. Глава IV посвећана је контроли рада Сектора унутрашње контроле коју врше министар унутрашњих послова, Влада и Народна скупштина, као и независни државни органи надлежни за послове надзора. Глава V бави се јачањем капацитета Сектора унутрашње контроле која представља део европских интеграција, а пре свега као дела активности садржаних у акционом плану за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права.

Одељак пети носи наслов „Истраживање о раду Сектора унутрашње контроле у периоду од 2014. до 2016. године“. Овај одељак се састоји од две главе. Глава I садржи пројекат истраживања који обухвата одређивање предмета и циља истраживања, хипотетичког оквира, истраживачких стратегија и избора метода истраживања. Глава II посвећена је ефектима поступања Сектора унутрашње контроле у предистражном поступку посматраних са аспекта вршења превентивних контрола, решавања притужби грађана и самоиницијативног поступања Сектора кроз подношење кривичних пријава. Овај одељак јесте од посебног значаја јер је кандидат на одговарајућем узорку анализирао у којој мери се контрола овлашћења полиције у предистражном поступку испољава у превентивном виду, затим, колико је примена ових овлашћења заступљена у изјављеним притужбама грађана и колико су она обухваћена самоиницијативним поступањем Сектора кроз подношење кривичних пријава. У Закључним разматрањима и предлозима *de lege ferenda* изнети су закључци произашли из спроведеног истраживања и дати предлози за побољшање постојећих законских решења који се тичу разматране проблематике.

V Остварени резултати и научни допринос дисертације

Остварене резултате и научни допринос дисертације најбоље је сагледати кроз важније закључке до којих је кандидат дошао након спроведеног истраживања, и предлоге *de lege ferenda*. То су следећи закључци и предлози:

Превентивне контроле су по свом карактеру инструктивно – репресивне што значи да је њихов примарни циљ инструктажа, тј. указивање на пропусте и дефинисање мера на њиховом отклањању, осим у случајевима када су пропусти такве природе да захтевају интервенцију репресивног типа која подразумева покретање поступака за утврђивање дисциплинске или кривичне одговорности. Узимајући у обзир чињеницу да јавни тужилац руководи предистражним поступком Сектор је дужну пажњу поклати контроли односа полиције према јавном тужиоцу, нарочито у погледу поступања полиције по захтевима за прикупљање потребних обавештења и благовременом обавештавању јавног тужиоца о предузетим мерама и радњама у предистражном поступку.

Посматрано са организационог аспекта, Сектор врши превентивне контроле у подручним полицијским управама и управама у седишту Дирекције полиције. Кандидат је закључио да су једино организационе јединице Управе граничне полиције (регионални центри и станице граничне полиције) биле предмет превентивних контрола, али су оне изостале у другим организационим јединицама Дирекције полиције. Ту се пре свега мисли на Управу криминалистичке полиције и Јединицу за заштиту. Средства и методе које су на располагању овим двама организационим јединицама отварају бројне могућности за њихову злоупотребу. Мишљење кандидата је да Сектор у Управи криминалистичке полиције и Јединици за заштиту превентивне контроле врши најмање једном годишње и да о резултатима спроведених контрола упозна јавност.

Резултати истраживања показали су да се највећи број превентивних контрола односио на примену криминалистичко – тактичких радњи. У погледу примене доказних радњи предмет превентивних контрола била је доказна радња привремено одузимање предмета. Важно је истаћи да је изостала контрола заштите учесника кривичног поступка, контрола међународне полицијске сарадње и пружања међународне кривичноправне помоћи, док је лишење слободе и ограничење слободе кретања било предмет контроле

само у једном случају. Кандидат сматра да би примена општих и посебних доказних радњи требала да буде више заступљена у поступању Сектора унутрашње контроле. Кандидат је закључио да су превентивне контроле за свој предмет имале законитост примене овлашћења полиције у предистражном поступку. Против полицијских службеника предузимане су мере за утврђивање дисциплинске и кривичне одговорности, а Дирекцији полиције су предлагане мере у циљу отклањања пропуста утврђених превентивним контролама.

Притужбе грађана представљају врло значајно средство уз помоћ којег полиција добија повратну информацију о законитости, ефикасности и ефективности свог рада. На основу резултата спроведеног истраживања кандидат је закључио да су бројније притужбе грађана које су изјављене у вези с применом других овлашћења полиције у поређењу с применом овлашћења полиције у предистражном поступку. Основане притужбе се у највећем броју случајева окончавају предузимањем мера у вези са утврђивањем дисциплинске одговорности. Кандидат сматра да није добро законско решење по којем Сектор не спроводи непосредну проверу чињеница и навода садржаних у притужби. Грађани Сектор доживљавају као последњу линију одбране својих права и слобода која су им повређена или угрожена (не)поступањем полицијских службеника. Они се Сектору обраћају онда када њихова очекивања правде и правичности буду изневерена од стране руководиоца организационих јединица у којима ради полицијски службеник. Кандидат сматра да Сектору треба препустити право да самостално процени хоће ли се и у којој мери укључити у решавање конкретне притужбе. С тим у вези предлог *de lege ferenda* би се односио на постојећи чл. 234, ст. 5 Закона о полицији који одређује да се поднете притужбе грађана достављају на даље поступање надлежној организационој јединици Министарства. Допуном одредби овог члана он би гласио: „Поднете притужбе достављају се на даље поступање надлежној организационој јединици Министарства, осим у случају када су непосредно изјављене Сектору унутрашње контроле који ће на основу садржаја поднете притужбе проценити да ли ће је доставити надлежној организационој јединици на даљу надлежности или ће самостално спровести притужбени поступак“.

Највећи број кривичних пријава поднет је на основу самоиницијативног поступања Сектора, што говори о његовој оспособљености за благовремену контролу законитости примене овлашћења полиције. Кривично дело Злоупотреба службеног

положаја (чл. 359 КЗРС) је најзаступљеније кривично дело извршено у вези с применом овлашћења полиције у предистражном поступку. Највећи број откривених кривичних дела извршен је у вези с применом осталих овлашћења полиције, а не у вези с применом овлашћења полиције у предистражном поступку.

Анализом законских и подзаконских аката који уређују поступање Сектора кандидат је закључио да Закон о полицији на доста детаљан начин регулише надлежности Сектора унутрашње контроле. Одредбама Закона о полицији регулисани су облици и начин вршења унутрашње контроле, запослени у Сектору, поступање Сектора унутрашње контроле, обавезе и овлашћења у вршењу контроле, превентивне активности Сектора, а посебно тест интегритета, спровођење анализе ризика од корупције, провера пријаве и промене имовног стања запосленог, затим, контрола рада Сектора унутрашње контроле, контрола рада решавањем притужби, право на подношење притужбе, притужбени поступак (који је детаљно уређен Правилником о начину поступања у току притужбеног поступка), комисија за решавање притужби, надзор над решавањем притужби у притужбеном поступку, евидентирање и извештавање, као и решавање притужби у скраћеном поступку. Основни недостатак који је у вези с тим уочен јесте непостојање подзаконских аката који уређују начин вршења унутрашње контроле, начин спровођења теста интегритета, начин спровођења анализе ризика од корупције, као и начина контроле провере пријаве имовног стања запосленог. С тим у вези, кандидат је закључио да је у формалном смислу нормативно – правни оквир Сектора адекватан његовим надлежностима у контроли примене овлашћења полиције у предистражном поступку, али да у материјалном смислу недостатак подзаконских аката неповољно утиче на рад Сектора. С обзиром да је рок за доношење подзаконских аката најкасније две године од дана ступања на снагу Закона о полицији, кандидат се нада да ће до 2020. године овај недостатак бити отклоњен.

Постојеће уређење и систематизација радних места дају довољно могућности за адекватно поступање Сектора у контроли примене овлашћења полиције у предистражном поступку. Ипак, остаје да се види да ли ће постојећи број полицијских службеника успети да се избори са све већим надлежностима Сектора унутрашње контроле, нарочито у области борбе против корупције. Применом *упоредне истраживачке стратегије* кандидат је представио искуства у организацији унутрашње контроле полиције држава

континенталног и англоамеричког права. На основу свега кандидат закључује да постоји доста разлога за тврдњу да начин организације и деловања Сектора унутрашње контроле у нашој земљи предњачи у односу на неке много развијеније земље Европе.

Своје истраживање кандидат сажима закључком да је улога Сектора унутрашње контроле у предистражном поступку веома важна, јер контрола примене овлашћења полиције у предистражном поступку заузима значајно место у поступању Сектора. Осим тога, ефекти контроле доприносе како законитој примени овлашћења, тако и очувању интегритета полицијске професије.

VI Закључак

У својој докторској дисертацији кандидат је темељно обрадио проблематику која се односи на значај Сектора унутрашње контроле у предистражном поступку. У питању је материја која у домаћој литератури до сада није на свеобухватан начин обрађена, јер њена анализа подразумева разматрање бројних питања при чему су нека од њих по својој природи кривичнопроцесна, а друга управна. Приликом обраде предметне материје коришћени су сви релевантни научни методи.

Дисертација одговара претходно одобреној пријави и приликом њене израде није било одступања од прихваћене теме, а кандидат се у највећој мери придржавао унапред постављеног оквира истраживања и почетних методолошких начела.

Кандидат је у потпуности одговорио захтеву и на систематичан начин је обрадио место и улогу Сектора унутрашње контроле министарства полиције у предистражном поступку. Наведено потврђује и преко 400 библиографских јединица које су коришћене у писању докторске дисертације. Дисертација представља комплексан и целовит научни рад у којем је предметна материја продубљено размотрена. Рад је писан добрим стилем, систематично и прегледно.

Имајући у виду наведене одлике ове дисертације мишљења смо да се може дати позитивна оцена овом раду као и да он представља допринос теоријској обради теме која је предмет дисертације. Сматрамо зато да рад кандидата **Жељка Бркића** под насловом „Улога Сектора унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова у предистражном поступку“ у свему испуњава законске и статутарне услове који се

захтевају да би се рад могао прихватити као докторска дисертација, па због свега наведеног, Комисија

П р е д л а ж е

да Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Београду прихвати овај рад као подобан за јавну одбрану, као и да одреди комисију пред којом ће **Жељко Бркић** бранити предметну докторску дисертацију.

У Београду, 22. маја 2018. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

проф. др Горан П. Илић,
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

проф. др Добросав Миловановић,
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

проф. др Божидар Бановић,
редовни професор Факултета безбедности
Универзитета у Београду